

Toimintaplaani – handlingsplan 2024–2026

Vedtatt på landsmøte 20. til 21. april 2024.

Ruijan kvääniliitto – Norske kveners forbund (Nkf-Rk) skal fremme kvenske interesser overfor myndigheter lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Vårt arbeid er rettet inn mot å styrke kvensk identitet, og ta vare på og utvikle kvensk språk og kultur. Nkf-Rk skal prioritere følgende områder denne perioden.

1. ORGANISASJONSUTVIKLING

Overordnet mål

Nkf-Rk skal være en synlig, samlende og representativ organisasjon for kvenske interesser.

Nkf-Rk skal jobbe med:

1.1. Utvikling og rekruttering

Økt aktivitet i lokallag, og legge til rette for nye lokallag og medlemmer. Vi har mål om 3 nye lokallag og 150 nye medlemmer frem til neste landsmøte.

1.2. Ta i bruk hele organisasjonen

- Støtte Kvääninuoret – Kvenungdommen administrativt, økonomisk og organisatorisk etter ønske og behov.
- Etablere faste møteplasser mellom forbundsstyret, Kvääninuoret og lokalforeningene hvor lokalforeninger og Kvääninuoret involveres i forbundets arbeid.

1.3. Samarbeid

Søke samarbeid med andre organisasjoner og institusjoner i saker og prosjekter der det er formålstjenlig og i henhold til Nkf-Rks verdier og formål.

2. SANNHET OG FORSONING

Overordnet mål

Et forsonet og likeverdig samfunn med økt kunnskap om og anerkjennelse av kvener. Likebehandling og at tiltakene utformes i konsultasjon med kvenene ligger til grunn for arbeidet med tiltakene i rapporten fra Sannhets- og forsoningskommisjonen.

Nkf-Rk skal jobbe for at

2.1. Anerkjennelse og likeverd

- Kvenene får en unnskyldning fra Kongehuset, Stortinget og Den norske kirke.
- Det blir likeverd i forsoningsprosessen hvor en ikke setter grupper opp mot hverandre.

2.2. Opprinnelig folk på tvers av grenser

- Kveners stilling som et av de opprinnelige folkene i Norge og på Nordkalotten styrkes.
- Felles kvensk kulturarv, språk og tradisjoner på tvers av riksgrenser blir et viktig verktøy i revitaliseringen av kvensk språk, kultur og historie.

2.3. Rapporten fra Sannhets- og forsoningskommisjonen

- Kvenske interesser i de fem pilarene fra rapporten ivaretas:
 - Kunnskap og formidling
 - Språk
 - Kultur
 - Forebygging av konflikter
 - Implementering av regelverk

3. SYNLIGHET OG MEDBESTEMMELSE

Overordnet mål

Økt synliggjøring i samfunnet. Kvenske fagmiljøer og organisasjoner skal konsulteres og inkluderes i beslutninger som berører kvenske forhold.

Nkf-Rk skal:

3.1. Markeringer og identitetsmarkører

Markere kvenfolkets dag, kvensk språkdag, delta på kvenske festivaler og arrangement. Vi skal arbeide videre med kvendrakten og videreføre kåringen av Årets kven.

3.2. Media

Bruke media aktivt i sitt arbeid i henhold til medieplanen. Vi skal jobbe for at mediene tilbyr et fullverdig kvensk medietilbud og at kvener og kvensk språk skal være en naturlig del av det norske mediebildet.

3.3. Påvirkning

Jobbe for kvenske interesser gjennom høringer og deltakelse i fora der kvenske interesser er eller burde være representert. Oppsøke politikere lokalt, regionalt og nasjonalt for å få gjennomslag i saker som angår kvener.

3.4. Retten til land og vann

Arbeide for kartlegging og avklaring av kvenske eiendoms- og bruksrettigheter til land og vann i tradisjonelle kvenske områder, for styrking av livsgrunlaget for kvensk næring, språk og kultur.

3.5. Rammeverk for kvensk tradisjonsnæring

Jobbe for egne støtteordninger innen tradisjonelt kvensk kyst- og fjordfiske, jordbruk, skogbruk og utmarksbruk.

3.6. Politisk medbestemmelse

- Jobbe for at forslagene fra Telemarksforsknings rapport «Kulturell berikelse-politisk besvær» følges opp.
- Jobbe for egen avdeling for nasjonale minoriteter på departementsnivå.
- Jobbe for etablering av en egen offentlig, økonomisk post dedikert til ungdomsformål for nasjonale minoriteter.

4. SKOLE OG FORSKNING

Overordnet mål

Økte insentiver, muligheter og rettigheter til kvenskundervisning for alle kvenske elever og studenter. Flere kvensklærere, utvikling av kvenske læremidler og styrking av muligheter for fjernundervisning. Økt forskning på kvensk historie, kultur, språk og samfunnsliv, og økt kunnskap om konsekvensene fornorskingsprosessen har hatt for kvener.

Nkf-Rk skal arbeide for at:

4.1. Undervisning

- Retten til kvensk undervisning jfr. opplæringsloven §2-7 etterleves av myndigheter og skoleeier.
- Kvensk språkundervisning blir en individuell rett og mulighet i grunnskole og videregående skole i hele landet.
- kunnskap om fornorskingspolitikken og dens konsekvenser gjennom undervisningen i grunnskole, videregående skole, og ved høyskoler og universiteter over hele landet.
- Det etableres stipendordning for elever i videregående skole som velger opplæring i kvensk eller finsk jfr. opplæringsloven §2-7
- Etablering av insentivordninger for å stimulere flere til å ta høyere utdanning og etterutdanning i kvensk.
- Det utarbeides læringsmidler til undervisning om kvener tilpasset ulike alderstrinn, for å sørge for at kunnskap blir lett tilgjengelig og brukt gjennom hele skoleløpet.

4.2. Kvenske loser

Et kvensk veiviser-program etter mønster fra Nkf-Rk og Kvääninuorets los-prosjekt blir etablert. Prosjektet var inspirert av de jødiske og samiske veiviserordningene.

4.3. Forskning

Forskning på kvensk historie, kultur, språk og samfunnsliv økes. Det bør også forskes på konsekvensene for forskningsprosessen har hatt for kvener og det øvrige samfunnet.

5. SPRÅK, KULTUR OG IDENTITET

Overordna mål

Revitalisering av kvensk kultur, språk og identitet gjennom samhandling med aktører i naboland som er i tilsvarende forsoningsprosess. Retten og muligheten til å ta tilbake språk og kultur styrkes med utvidet samarbeid over grensen til Sverige og Finland. Styrket dialog og kunnskap gjennom kvenske språk-, kultur- og kunstuttrykk.

Nkf-Rk skal arbeide for at:

5.1. Språk

- Kvensk språk revitaliseres gjennom en statlig helhetlig, tilstrekkelig finansiert plan.
- Kvensk språk heves til nivå tre i henhold til det europeiske språkcharteret.
- Norske myndigheter iverksetter de tiltak og rettigheter kvenene har etter det europeiske språkcharteret.
- Det etableres og driftes kvenske språksentre i alle aktuelle kommuner, eksisterende språk- og kultursentre skal få driftstøtte over egne faste poster på statsbudsjettet.
- Offentlig informasjon som er viktig for allmennheten, og offentlig informasjon som berører kvener og kvenske interesser også skal utgis på kvensk.

- Alle varieteter av kvensk blir gitt som opplæringstilbud ved UiT på likt grunnlag for å ivareta og løfte frem språklig variasjon.
- Antall kvenske barnehageavdelinger økes og at den første kvenske barnehagen kommer på plass. På denne måten styrkes det kvenske språket og kulturen i barnehagen.

5.2. Kulturminner

- Kvensk kultur synliggjøres som del av den norske kulturarven, og at kartlegging, registrering og vern av kvenske kulturminner baseres på riktig kunnskap.
- Kvenske kulturminner får samme fredningsgrense som samiske kulturminner.

5.3. Infrastruktur for kunnskap og formidling

Alle institusjoner som arbeider med forskning på og formidling av kvensk språk, historie og identitet styrkes.

5.4. Styrking av kunst- og kulturaktører

- Midlene til kvenske kunst- og kulturaktører økes betydelig gjennom stipendordninger, støtteordninger og faste bevilgninger over statsbudsjettet til kvenske kunst- og kulturinstitusjoner.
- Utgivelse av litteratur om kvener og på kvensk styrkes.
- Kvenske utøvere innen kunst og kultur støttes gjennom bruk av engasjement, stipendier og premieringer.

5.5. Kvenske kulturnæringer

Støtteordninger rettet mot utvikling og drift av kvenske kulturnæringer styrkes og etableres.

5.6. Identitet og tilhørighet

Fornorskede kvener får mulighet til å oppleve tilhørighet, finne fram til og ta tilbake sitt språk og sin identitet.

6. KVENSKE KIRKELIV

Overordna mål

Kirka har hatt en sentral rolle i fornorskningspolitikken mot kvener. Vi vil sikre kveners rett til å dyrke sin egen kultur, bekjenne seg til og utøve sin egen religion, og bruke sitt eget språk i en likeverdig posisjon i Den norske kirke. Jfr. FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter artikkel 27.

Nkf-Rk skal arbeide for at:

6.1. Dialog og forsoning

Det gjennomføres en grundig forsoningsprosess basert på dialog mellom Den norske kirke og kvenene. Dette innebærer en erkjennelse av urett begått i eldre og nyere tid, og en kompetanseheving på alle nivå i kirken.

6.2. Kvensk kirkeråd

Kvener og kvensk språk sikres representativ og reell deltakelse i etablering og drift av Kvensk kirkeråd.